

Určenie medzinárodnej súdnej príslušnosti podľa nariadenia č. 44/2001

1

Zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti

Článok 12

V rámci pôsobnosti tejto zmluvy bez toho, aby boli dotknuté jej osobitné ustanovenia, sa zakazuje akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.

Data Delecta (C-43/95)

umožniť cudzincom prístup k súdu za rovnakých podmienok, aké majú štátni príslušníci daného štátu

2

Pôsobnosť nariadenia 44/2001

- **čl. 65 ZES – justičná spolupráca vo veciach s medzinárodným prvkom**
- medzinárodný prvok je daný vždy, keď vyvstane s ohľadom na okolnosti prípadu otázka určenia medzinárodnej príslušnosti súdov **Owusu (C-281/02)**

3

Miestna pôsobnosť

- Územná pôsobnosť práva EÚ – čl. 349 a 355 ZFEU
- všetky členské štáty EÚ (čl. 1 odst. 3)
- aj Dánsko od 1.7.2007

Ďalej:

- francúzskych zámorských departementov Guadeloupe, Martinik, Francúzska Guyana a Réunion,
- Gibraltar ako územie, za ktoré prijala Veľká Británia zodpovednosť,
- portugalskej Madeiry a Azorských ostrovov,
- španielskych Kanárskych ostrovov,
- fínskych Alandských ostrovov.

4

Časová pôsobnosť

PRÁVOMOC

- čl. 76 a 66 - žaloby podané a rozhodnutia (verejné listiny) vydané/vyhotovené po vstupe nariadenia do platnosti (t.j. od **1.3.2002**, v SR od 1.5. 2004)

UZNANIE A VÝKON

- Rozhodnutia vynesené v konaniach začatých od platnosti nariadenia
- rozhodnutia vydané od platnosti nariadenia v konaniach začatých skôr, ak sú splnené podmienky čl. 66 odst. 2 písm. b)

5

Osobná pôsobnosť

- zásadne sa nariadenie vzťahuje na konanie proti **žalovaným s bydliskom na území niektorého členského štátu**
- Výnimky z tohto pravidla :
  - čl. 22, 23 a 24
  - čl. 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2

6

Vecná pôsobnosť

pojem občianske a obchodné veci

Eirini Lechouritou (C-292/05)

LTU v. Eurocontrol (29/76) – výkon rozhodnutia vydaného vo vzťahu k verejnoprávnej osobe a osobe súkromného práva, ak prvá konala v rámci svojich verejnoprávných právomocí – nespadá

Holandský štát v. Rüffer (814/79) – úhrada poplatku za odstránenie vraku z verejnej komunikácie orgánom verejnej správy – nespadá

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel (C-167/00) – nezisková organizácia zriadená za účelom ochrany spotrebiteľov, nie je osobou verejného práva - spadá

7

Vecná pôsobnosť

Préservatrice Foncière TIARD Compagnie d'Assurances proti Holandskému štátu (C-266/01) – obrana žalovaného nie je relevantná

Volker Sonntag v. Waidmann (C-172/91) – náhrada škody uložená trestným súdom – spadá

nie:

▪ *de Cavel I. (143/78)*
majetkové vzťahy medzi manželmi

▪ *den Boogaard (C-220/95)*
majetkové vzťahy medzi manželmi a výživné

▪ *Henri Gourdain v. Franz Nadler (133/78)*
úpadkové konanie

8

Vecná pôsobnosť

▪ *Gemeente Steenbergen a Luc Baten (C-271/00)*
regres štátom uhradeného výživného

▪ *Marc Rich & Co. AG v. Societé Italiana Impianti PA (C-190/89)*
rozhodcovské konanie (Dohovor o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských nálezov, New York, 10.06.1958, č. 74/1959 Zb.)

9

Vzťah k iným dohovorom

- nie sú dotknuté dohovory o zvláštnych otázkach (čl. 71)

- napr. Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave /CMR/, Ženeva, 19.05.1956, č. 11/1975 Zb. v čl. 31 alebo Dohovor o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave, Varšava, 12.10.1929, č. 15/1935 Zb., v čl. 28.

- medzinárodná dohoda sa však týka len otázky príslušnosti

10

Vzťah k iným predpisom EÚ

- nie sú dotknuté ustanovenia komunitárneho práva
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo dňa 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb
- smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách
- nariadenie Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva
- nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o (priemyselných) vzoroch Spoločenstva

11

Vzťah k ďalším dohovorom

- čl. 68 – nariadenie nahradzuje Bruselský dohovor
- čl. 69 – nariadenie nahradzuje tam uvedené dvojstranné dohody
- čl. 307 SES – pri konflikte má prednosť medzinárodná dohoda, ktorou členský štát uzavrel pred vstupom do ES, pred komunitárnym právom

12

Výlučná príslušnosť

„Najsilnejšia“ zo všetkých príslušností sa

- aplikuje bez ohľadu na bydlisko strán (čl. 22),
- nemôže byť zmenená dohodou o prorogácii (čl. 23),
- nemôže byť zmenená tým, že žalovaný pristúpi na konanie pred iným súdom (čl. 24),
- ako jedinú ju súd preskúma z úradnej povinnosti (čl. 25),
- jej porušenie je sankcionované neuznaním rozhodnutia (čl. 35 odst. 1).

13

Výlučná príslušnosť – vecné práva k nehnuteľnostiam

ČEZ (C-343/04)

žaloby smerujú k určeniu rozsahu, obsahu, vlastníctva alebo držby nehnuteľnostiam alebo existencie iných vecných práv k nim a k tomu, aby držiteľom týchto práv bola zaistená ochrana výsad, ktoré vyplývajú z ich právneho postavenia

14

Výlučná príslušnosť – nájom nehnuteľností

Erich Rösler v. Horst Rottwinkel (241/83)

týka sa všetkých nájmov nehnuteľností, a to v zmysle existencie nájmu, jeho trvania a výkladu dojednaní nájmovej zmluvy a ďalej predaja nehnuteľnosti nájomcovi, opravy škôd spôsobených nájomcom, neuhradeného nájmoveho a ďalších platieb s nájmom spojených (vodné, stočné, elektrina, plyn)

Norbert Lieber v. Willi S. Göbel and Siegrid Göbel (C-292/93)

netýka sa vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti po zrušení kúpnej zmluvy

15

Výlučná príslušnosť

Elisabeth Hacker v. Euro-Relais GmbH (C-280/90)

netýka sa žalôb cestovnej agentúry, ktorá iba sprostredkovala ubytovanie

Brigitte a Marcus Kleinovi proti Rhodos Management Ltd (C-73/04)

nevzťahuje sa na time-sharing

16

článok 24 - podriadenie sa jurisdikcii

- príslušnosť založená bezpodmienečným podrobením sa jurisdikcii procesného súdu
- prorogácia sui generis, kedy príslušnosť súdu založí žalovaný tým, že nevznesie námietku nepríslušnosti procesného súdu a začne sa proti žalobe obhajovať, resp. sa k žalobe vyjadrí.
  - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
  - **Group Josi, C-412/98, odst. 44-45**

17

Prorogácia – článok 23

- stačí, aby **len jedna strana** mala bydlisko či sídlo v členskom štáte EÚ
- dohoda sa nesmie vzťahovať na veci uvedené v článku 22, ani nesmie byť v rozpore s článkami 13, 17 alebo 21.
- Nepožaduje sa žiadny vzťah medzi predmetom sporu a súdom, rešpektuje sa **zmluvná voľnosť strán**.
- z hľadiska časovej pôsobnosti je rozhodujúci okamih začatia konania, a nie okamih uzavretia dohody o prorogácii – **Sanicentral, 25/79**.

18

Prorogácia – tretie osoby

- pretože ide o záväzok určitých strán, môže z nej profitovať popr. im byť viazaná i tretia osoba,
  - v prípade uzavretia zmluvy v prospech tretieho (**Gerling v. The Italian Treasury, 201/82**)
  - v prípade právneho nástupníctva (**The Tilly Russ, 71/83, Coreck Maritime, C-387/98**).

19

Všeobecná príslušnosť

Článok 2

- podľa bydliska žalovaného bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť

Článok 59

- bydlisko fyzickej osoby podľa národného práva štátu súdu alebo štátu, kde má mať bydlisko

Článok 60

- bydlisko (sídlo) právnickej osoby
- sídlo, ústredie, hlavná prevádzkareň

20
20

Všeobecná príslušnosť

Článok 3

- zákaz použitia iných pravidiel ako sú uvedené v nariadeniach (viď spravidla Príloha 1 k nariadeniu)

Článok 4

- osoby s bydliskom mimo členských štátov

nemožno použiť v prípadoch:

- vylučnej príslušnosti čl. 22
- dohodnutej príslušnosti čl. 23
- pristúpenia na jurisdikciu súdu podľa čl. 24
- u obligatórnej príslušnosti podľa čl. 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2
- naďalej sa však aplikuje nariadenie týkajúce sa litispendencie, a uznania a výkonu rozhodnutia.

21

Článok 5 odst. 1

- nevyžaduje, aby zmluva bola uzatvorená, záväzok však musí byť identifikovateľný, dobrovoľne prijatý jednou stranou voči strane druhej.

- Petra Engler (C-27/02), odst. 45 a 51**

22
22

Článok 5 odst. 1

- žaloba na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvnej povinnosti je žalobou zo zmluvy v zmysle článku 5 odst. 1 a príslušný je súd, v ktorého obvode mala byť splnená zmluvná povinnosť, v dôsledku ktorého porušením vznikla žalobcovi škoda
  - A. De Bloos, SPRL v. Sociétés en commandite par actions Bouyer (14/76)**.

23
23

Článok 5 odst. 1 písm.a)

- určiť, ktorá povinnosť zo záväzkového vzťahu je predmetom sporu.
- miesto jeho plnenia sa stanoví podľa rozhodného práva určeného podľa kolíznych noriem štátu súdu –
  - Industrie Tessili Italiana v. Dunlop AG (12/76)**.
- pri aplikácii nutné začať s **písmenom b)**; ak tento spôsob nevyhovuje, potom cez **c)** dôjsť k písm. **a)**.

24
24

Článok 5 odst. 1 písm. b)

- **spoločný základ** pre určenie príslušnosti
- miesto dodania tovaru či poskytnutie služby sa určí **bez ohľadu na rozhodné hmotné právo, autonómne**, podľa **obsahu zmluvy**
  - Color Drack GmbH, C-386/05
- aplikuje sa **bez ohľadu na to, ktorá strana a ktorú povinnosť zo zmluvy žaluje**

25
25

Článok 5 odst. 1 písm. b)

- Možno použiť iba vtedy, ak
  - zmluva stanoví miesto dodania tovaru alebo miesto poskytnutia služby, alebo
  - tovar bol dodaný alebo služba poskytnutá.
- **Tovar** = vid' čl. 23 a nasl. ZES - výrobky, ktoré majú hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch a sú schopné stať sa predmetom obchodnej transakcie (Komisia v. Taliansko, 7/68)
- **Služba** = vid' čl. 49 a nasl. ZES – plnenia, ktoré sú spravidla poskytované za úplatu, ak nepodliehajú predpisom o voľnom pohybe tovaru, kapitálu či osôb

26
26

Článok 5 odst. 3

- **Veci týkajúce sa deliktu či quasideliktu** - zahŕňajú všetky nároky, ktoré smerujú k uplatneniu zodpovednosti žalovaného a ktoré nesúvisia so zmluvou alebo so zmluvnými nárokmi v zmysle čl. 5 odst. 1 nariadenia
  - Petra Engler, (C-27/02), odst. 29.

27
27

Článok 5 odst. 3

Miesto, kde došlo k škode

- miesto, kde nastala škoda, i miesto, kde došlo k udalosti, ktorá viedla k vzniku škody.
  - **Handelskwekerij G.J.Bier BV v. Mines de potasse d'Alsace SA, 21-76**

28
28

Článok 5 odst. 5

- **Pobočka** = **permanentne predĺžená ruka zahraničnej právnickej osoby, zriadená pre účely podnikania v dotknutom členskom štáte**
  - Somafer SA 33/78
  - SAR Schotte GmbH 218/86
- **Spory vyplývajúce s prevádzkou pobočky**

29
29

Článok 6

- Článok 6 odst. 1 – niektorí zo žalovaných musia mať bydlisko alebo sídlo v obvode procesného súdu
- Skutočnosť, že žaloby podané proti viacerým žalovaným majú rôzne právne základy, nie je prekážkou pre aplikáciu článku 6 odst. 1
  - **Freeport, C-98/06**

30
30

Obligatórna príslušnosť

- Čl. 13 preambula nariadenia – ochrana slabšej strany
- Príslušnosť vo veciach poistenia, spotrebiteľských zmlúv a individuálnych pracovných zmlúv sa určuje podľa týchto oddielov – 3, 4 a 5.
- Nerešpektovanie obligatórnej príslušnosti vo veciach poistných a spotrebiteľských zmlúv má za následok neuznanie rozhodnutia (čl. 35 odst. 1)

31

Prekážka litispencie

Owners of the Cargo on Board of the Ship „Tatry“ ca Owners of the Ship „Maciej Rataj“ (C-406/92)

- rovnakí účastníci
- „v tej istej veci“ = zhoda skutku, použiteľného práva a zamýšľaného cieľa žaloby

32

Prekážka litispencie

Erich Gasser GmbH v. MISAT Srl. (C-116/2002) povinnosť konanie prerušiť

33

Predbežné opatrenia

St. Paul Dairy Industries NV (C-104/03)

„predbežné opatrenia“ sú určené k zachovaniu faktickej alebo právnej situácie za účelom ochrany práv, ktorých uznanie je predmetom sporu

34

Prieskum príslušnosti

S výnimkou vecí uvedených v článku 22, **súd**, u ktorého je podaná žaloba, **ex officio nepreskúma svoju medzinárodnú príslušnosť**. Tak môže a musí - iba vo veciach uvedených v článku 22. V ostatných veciach svoju medzinárodnú príslušnosť skúma **iba**:

- **Na základe námietky žalovaného**, vznesenej najneskôr s prvým vyjadrením k žalobe, tj. skôr, ako je založená jeho príslušnosť podľa článku 24
- **Pokiaľ sa žalovaný nevyjadrí k žalobe**, tj. ak neurobí úkon, ktorý je podľa národného procesného práva považovaný za prvú obranu proti žalobe adresovanej súdu

35

Určenie právomoci súdu podľa nariadenia č. 2201/2003

36

Úvod

- Nariadenie Rady (ES) č. **2201/2003** z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000
- keďže k uplatňovaniu právnych predpisov o rodičovských právach a povinnostiach často dochádza v konaniach v manželských veciach, je vhodnejšie mať jeden právny akt pre otázky rozvodu a rodičovských práv a povinností

37

Vecná pôsobnosť

- nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu **v občianskych veciach**, ktoré sa vzťahujú na
- **Veci manželské** – IBA ZRUŠENIE, t.j. rozvod, rozluka alebo prehlásenie manželstva za neplatné;
- **Veci rodičovskej zodpovednosti** - priznanie, výkon, prenesenie, čiastočné obmedzenie alebo úplné odňatie rodičovských práv a povinností
  - široké poňatie – všetky práva a povinnosti týkajúce sa **osoby** alebo **majetku** dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky, aj opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom

38

Vecná pôsobnosť

- **nezávisí na**
  - vnútroštátnom práve
  - či o nich rozhoduje súd alebo správny orgán (*rozsudky SD EU C-435/06 a C-523/07*)
- Iba na konania pred štátnymi orgánmi alebo inštitúciami, ktorým bola štátom zverená rozhodovacia právomoc

39

Vecná pôsobnosť

- **autonómny – úniový výklad pojmov:**
  - osobitný čl. 2 napr.:
  - rodičovské práva a povinnosti
  - nositeľ rodičovských práv a povinností
  - opatrovnícke právo
  - právo styku
  - neoprávnené premiestnenie alebo zadržovanie

40

Vecná pôsobnosť

- **Veci manželské:**
  - rozsudky o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva – nariadenie sa vzťahuje iba na *zrušenie manželských zväzkov*
- **NIE na:** dôvody na rozvod, majetkové dôsledky manželstva alebo iné súvisiace opatrenia

41

Vecná pôsobnosť

- **Veci rodičovskej zodpovednosti vymedzené:**
  - **čl. 1 ods. 2 – pozitívne (najmä)** - opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom, určenie osôb, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú, umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti
  - **čl. 1 ods. 3 – negatívne (taxatívne)**
    - **NIE na:** určenie alebo popretie rodičovstva, rozhodnutia o osvojení, na opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo na vyhlásenie osvojenia za neplatné alebo na jeho zrušenie, priezvisko a mená dieťaťa, nadobudnutie plnej právnej spôsobilosti dieťaťa...

42

Vecná pôsobnosť

- **Veci rodičovskej zodpovednosti:**
- **majetok dieťaťa:** iba opatrenia na ochranu dieťaťa:
  - 1) určenie a oprávnenia osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za majetok dieťaťa, zastupujú dieťa alebo mu pomáhajú,
  - 2) správa, udržiavanie a nakladanie s majetkom dieťaťa
- **NIE:** ak sa rodičia nevedia dohodnúť v otázke správy majetku dieťaťa. Opatrenia, ktoré sa vzťahujú na majetok dieťaťa, ale ktoré sa netýkajú ochrany dieťaťa – podľa nariadenia č. 44/2001

43

Vecná pôsobnosť – rodičovská zodpovednosť

- rozsudok SD EÚ z 2.4.2009, A, C-523/07
- **článok 1 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003**, sa má vykladať tak, že pojem „občianske veci“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje aj **na rozhodnutie, ktorým sa nariaďuje okamžité prevzatie dieťaťa do starostlivosti a jeho umiestnenie mimo vlastnej rodiny, ak bolo toto rozhodnutie prijaté v rámci predpisov verejného práva týkajúcich sa ochrany detí**

44

Osobná pôsobnosť

- nariadenie sa použije iba vo veciach s **medzinárodným prvkom** – nariadenie prijaté na základe čl. 81 ZFEÚ
- je daný najmä **obvyklým pobytom** účastníka/účastníkov konania na území rôznych štátov alebo na území štátu odlišného od štátu fóra, prípadne **inou štátnou príslušnosťou** účastníka/účastníkov;
  - v prípade uznávania a výkonu „cudzích“ rozhodnutí...
- **aplikovateľnosť nariadenia nie je použiteľná iba na „vnútroúijné“ prípady/spory**

45

Časová pôsobnosť

- nariadenie č. 2201/2003 nadobúda **účinnosť** 1. augusta 2004
- nariadenie č. 2201/2003 sa **uplatňuje** od 1. marca 2005, s výnimkou článkov 67, 68, 69 a 70, ktoré sa uplatňujú 1. augusta 2004
- 1) časová pôsobnosť pravidiel o právomoci čl. 64 odst. 1 – konanie začaté po 1.3. 2005 (v Bulharsku a v Rumunsku po 1.1. 2007)
- 2) časová pôsobnosť pravidiel pre uznávanie a výkon - čl. 64 odst. 2 - 4

46

Územná pôsobnosť

- všetky členské štáty s výjimkou Dánska (čl. 2 ods. 3)
- územie členských štátov, na ktorom je nariadenie **záväzné** je upravené primárnym právom – čl. 349 a 355 ZFEÚ

47

Pravidlá určovania právomoci

- **LEN** určenie členského štátu, ktorého súdy majú právomoc vo veci konať
  - nariadenie určuje iba členský štát, ktorého súdy majú právomoc, nie však (vecne a miestne) príslušný súd v rámci tohto členského štátu

48

Všeobecná právomoc - rozvod

- **článok 3** - právomoc majú sudy členského štátu a) na ktorého území:
  - majú **manželia** obvyklý pobyt, alebo
  - manželia mali naposledy obvyklý pobyt, pokiaľ tam jeden z manželov stále býva, alebo
  - má **odporca** obvyklý pobyt, alebo
  - v prípade spoločnej žiadosti, má niektorý z manželov obvyklý pobyt, alebo
  - má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej jeden rok bezprostredne pred podaním návrhu, alebo
  - má **navrhovateľ** obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej šesť mesiacov bezprostredne pred podaním návrhu a je buď štátnym príslušníkom tohto členského štátu
- b) ktorého štátnymi príslušníkmi sú obaja manželia

49

Právomoc – rozvod (čl. 3,4,5,7)

- medzi hraničnými určovateľmi podľa čl. 3 nie je hierarchický vzťah
  - obvyklý pobyt (manželov alebo jedného z nich)
  - posledný spoločný obvyklý pobyt manželov
  - štátne občianstvo (spoločné alebo navrhovateľa)
  - „domicil“ v zmysle práva VB a Írska – zvláštny hraničný určovateľ, ktorý sa použije iba v týchto štátoch namiesto štátneho občianstva
- rozhoduje iba vôľa navrhovateľa
- spojenie právomoci v prípade vzájomného návrhu (čl. 4) a „prechodu“ rozluky do rozvodu (čl. 5)
- Zostatková právomoc (čl. 7) – ani nie 3-5 – tak ZMPS ČS C-68/07

Povaha právomoci - rozvod

- **Výlučná povaha súdnej právomoci (čl. 6)**
Manžela, ktorý:
  - a) má obvyklý pobyt na území členského štátu; alebo
  - b) je štátnym príslušníkom členského štátu alebo v prípade Veľkej Británie a Írska, má svoj "domicil" na území jedného z týchto členských štátov, **možno žalovať v inom členskom štáte iba v súlade s článkami 3, 4 a 5.**

51

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- **Bod 12 preambuly nariadenia:** kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali **najlepšiemu záujmu dieťaťa**, najmä kritériu blízkosti - právomoc by mal mať v prvom rade **ČS obvyklého pobytu dieťaťa**, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností
- **Bod 13**...v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok - súd, ktorý má právomoc - **postúpi vec súdu iného ČS**, ak je tento súd vhodnejšie umiestnený na to, aby konal vo veci (druhý súd už nemôže postúpiť vec tretiemu súdu)

52

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- **čl.8 nariadenia 2201/2003**
Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré **má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania**
  - **uplatňuje s výhradou ustanovení čl. 9, 10 a 12**
- faktický, nie právny koncept (odlišný od trvalého pobytu)
- miesto, kde má osoba ťažisko svojho života s ohľadom na svoj rodinný, pracovný či sociálny život
- objektívne skutkové hodnotenie konkrétnych okolností daného prípadu (stupeň sociálneho začlenenia, dĺžka pobytu) sudcom...v súlade s cieľmi nariadenia
- úmysel osoby sa v danom mieste zdržovať trvale nemusí byť rozhodujúcim kritériom

53

Všeobecná právomoc – rodičovské práva a povinnosti

- rozsudok SD EÚ z 2.4.2009, A, C-523/07
- Bod 44 ... **pojmem „obvyklý pobyt“** v zmysle článku 8 ods. 1 nariadenia treba vykladať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy **najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu** na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, **štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby**, ktoré dieťa udržiava v danom štáte.
Je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, majúc na pamäti všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu

54

Zachovanie právomoci – rodičovské práva a povinnosti

- zachovanie právomoci podľa predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa (čl.9)
- týka sa iba **úpravy styku a len ak je splnené:**
  - a) dieťa sa zákonným spôsobom presťahuje z jedného ČŠ do druhého
  - b) získa v novom ČŠ obvyklý pobyt
  - c) o práve styku už bolo skôr rozhodnuté v pôvodnom štáte
  - d) nositeľ práva na styk neprijme právomoc súdu ČŠ nového obvyklého pobytu dieťaťa
- ak sú splnené tieto podmienky, ponechá si súd predchádzajúceho obvyklého pobytu dieťaťa právomoc na úpravu práva styku po dobu **3 mesiacov** po presťahovaní dieťaťa

Právomoc v prípade únosu dieťaťa - čl.10

- **zachovanie právomoci** štátu obvyklého pobytu dieťaťa **pred** protiprávnym premiestnením či zadržaním
AŽ KÝM
  - 1) Dieťa získa obvyklý pobyt v inom členskom štáte
  - 2) Dotknutý nositeľ práva o starostlivosť o dieťa dal súhlas s premiestnením alebo zadržaním
alebo
  - 3) Dieťa malo bydlisko v inom ČŠ po dobu jedného roka potom, čo sa dotknutý nositeľ práva o starostlivosť dozvedel alebo mal dozvedieť kde sa dieťa nachádza, a dieťa sa zžilo s novým prostredím a súčasne
    - nebol podaný návrh na návrat dieťaťa do 1 roka
    - návrh bol vzatý späť a nebol počas jedného roka podaný no
    - nebol v štáte pôvodu podaný návrh na úpravu vo veci samej potom, čo bol tento súd upovedomený o zamietnutí návrhu na návrat dieťaťa
    - súd pôvodného pobytu dieťaťa nevydal rozhodnutie obsahujúce⁵⁵ povinnosť o navrátení dieťaťa

Pokračovanie právomoci – čl. 12 rodičovské práva a povinnosti

- o veciach týkajúcich sa rodičovskej zodpovednosti **môže rozhodnúť rozvodový súd**, ak je s týmto konaním rozhodnutie o rodičovskej zodpovednosti spojené
- Súdny ČŠ pri výkone svojej právomoci na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, **majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností** a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:
  - a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu
  - b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania
  - c) ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.
- **v iných než rozvodových veciach**
  - a) dieťa má silný vzťah k tomuto členskému štátu
  - b) všetky strany sporu právomoci prijali
  - c) je to v záujme dieťaťa

57

Pokračovanie právomoci – čl. 13 a 14 rodičovské práva a povinnosti

- **Právomoc založená na prítomnosti dieťaťa (čl.13)**
  - ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa článku 12, právomoc majú sudy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza (napr. utečenci, nájdení (C-523/07))
- **Zostatková právomoc (čl.14)**
  - ak nemožno určiť právomoc podľa čl. 8-13 nariadenia – použijú sa normy

58

Pokračovanie právomoci – čl. 15 rodičovské práva a povinnosti

- Postúpenie veci na konanie vhodnejšie umiestnenému súdu (čl.15)
  - výnimka zo zásady perpetuatio fori
  - zvláštna väzba dieťaťa k štátu, kam má byť vec alebo jej časť postúpená
  - oba sudy musia byť presvedčené, že je to v najlepšom záujme dieťaťa
  - podnet strán sporu, z vlastného podnetu súdu X aj Y
  - priama komunikácia medzi súdmi

59